

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: nezl. **T. D. N.**, zast. zák. zástupkyní T. T. V., zast. Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 25, Praha, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 12. 2019, č. j. 15 A 62/2017 - 44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku, kterým Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) zamítl jeho žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 1. 2017, č. j. MV-151042-4/SO-2016; tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele a potvrdil rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „správní orgán I. stupně“), kterým byla stěžovateli podle § 871 odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zrušena platnost povolení k trvalému pobytu, neboť nepobýval na území České republiky déle než dva po sobě jdoucí roky.

[2] Stěžovateli byl povolen trvalý pobyt jako rodinnému příslušníkovi občana České republiky z důvodu soužití s otcem ode dne 25. 6. 2008. Správní orgán I. stupně zahájil řízení o zrušení povolení trvalého pobytu dne 23. 2. 2016 poté, co dne 1. 2. 2016 stěžovatelova matka při příležitosti doložení nového cestovního pasu předložila rukou psané a podepsané čestné prohlášení, z něhož vyplynulo, že stěžovatel žije od roku 2012 ve

Vietnamské socialistické republiky (dále jen „Vietnam“), kde taktéž chodí do školy. Správní orgán I. stupně následně předvolal stěžovatelovu matku k podání svědecké výpovědi. V té uvedla, že stěžovatel pobýval v zemi původu od roku 2014 a se svým otcem se nestýká. Ve Vietnamu měl pobývat po takto dlouhou dobu, neboť tam sice jel pouze na návštěvu, ale zranil se při jízdě na motorce a léčil se tam jak z tohoto úrazu, tak i s problémy se srdcem. Na dotaz, proč uvedla v čestném prohlášení jiný rok stěžovatelova odjezdu, odpověděla, že už si datum nepamatuje a neví, zda stěžovatel odjel v roce 2012, nebo 2014. Dále též uvedla, že v roce 2011, kdy stěžovatel dosáhl věku k povinné školní docházce, jej do školy nezapsala, protože bydlel u strýce. Nevěděla však, jak dlouho u strýce žil, ani kdy poprvé přicestoval do České republiky.

[3] Správní orgán se následně obrátil na Městský úřad Bílina, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, s dotazem, zda stěžovatel plnil povinnou školní docházku. Dle sdělení zmíněného úřadu bylo v místě stěžovatelova zákonného zástupce (tedy matky) opakovaně provedeno terénní šetření, ale v bydlišti nebyl nikdo zastížen. Po předvolání stěžovatelova matka uvedla, že stěžovatel v České republice do školy do května roku 2016 nechodil, neboť byl ve Vietnamu a do školy chodil tam. Stejně skutečnosti ohledně jeho docházky uvedla i Základní škola Bílina, do které stěžovatel nastoupil ke dni 30. 5. 2016. Dne 6. 9. 2016 matka stěžovatele využila svého práva seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí a předložila správnímu orgánu I. stupně několik lékařských zpráv z Vietnamu, které pocházely z let 2015 a 2016 a pojednávají o provedených kardiologických prohlídkách, nikoliv však o lékařském zákroku po nehodě na motorce.

[4] Na základě výše uvedeného správní orgán I. stupně dospěl k závěru, že stěžovatel pobýval nepřetržitě déle než dva roky mimo území České republiky, a proto zrušil stěžovatelovo povolení k trvalému pobytu. Stěžovatelova matka zjevně uvedla při výslechu nepravdu, když tvrdila, že stěžovatel odcestoval do země původu v roce 2014, neboť při psaní čestného prohlášení si evidentně byla jistá, že stěžovatel opustil území České republiky v roce 2012, ale snažila se zvrátit výsledek řízení ve stěžovatelův prospěch. Stěžovatel do 30. 5. 2016 na území České republiky nenavštěvoval žádnou školu, a přesto byl zařazen na základě svých znalostí do páté třídy. Je tedy zřejmé, že po dobu čtyř let chodil do školy jinde, a to s nejvyšší pravděpodobností v zemi původu. Rozhodnutím nemělo být nepřiměřeně zasazeno do stěžovatelova rodinného a soukromého života, neboť byl na život bez své matky přivyklý, matka se o něj dlouhodobě nestarala a neměla o něm ani základní informace.

[5] Stěžovatel se proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně odvolal, neboť byl názoru, že jeho absence na území České republiky od roku 2012 nebyla prokázána a že rozhodnutí nepřiměřeně zasahuje do jeho soukromého a rodinného života. Žalovaná však dospěla k závěru, že dlouhodobá nepřítomnost stěžovatele na území České republiky má ve správním spise dostatečnou oporu. Nad rámec doposud uvedeného zdůraznila, že pokud by stěžovatel na území České republiky pobýval, musel by nastoupit k povinné školní docházce v roce 2011, což se nestalo. Stěžovatel se nadto ani nesnaží prokázat, že by mezi lety 2012 a 2014 na území České republiky pobýval. Ohledně přiměřenosti dopadů rozhodnutí do stěžovatelova rodinného a soukromého života stěžovatele uvedla, že má silné vazby na svoji vlast, neboť v ní žil po dobu zhruba čtyř let a má v ní řadu příbuzných, kteří se o něj po tu dobu starali. Naproti tomu jeho matka o něm neměla ani základní informace a v České republice plnil školní docházku teprve od 30. 5. 2016, tedy jen po

pokračování

krátkou dobu (žalovaná rozhodovala dne 24. 1. 2017). Stěžovatel se sice ve Vietnamu léčil se srdečním onemocněním, ale z listin založených ve spise neplyne, že by jeho zdravotní stav umožňoval, aby letecky odcestoval do Vietnamu. Nadto se žalované jevílo vzhledem k okolnostem jako pravděpodobné, že stěžovatel získá nižší pobytové oprávnění, zažádá-li o něj. Žalovaná tedy stěžovatelovo odvolání zamítla a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdila.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[6] Stěžovatel napadl rozhodnutí žalované žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“). Namítal, že správní orgány založily svá skutková zjištění pouze na domněnkách, aniž by předložily jediný vlastní důkaz o stěžovatelově alespoň dvouletému nepřetržitému pobytu mimo území České republiky. Poukázal, že je zjištěný stav založen na selektivním hodnocení pravdivosti tvrzení stěžovatelovy matky. Dále stěžovatel nesouhlasil s názorem žalované, že je zásah do práva na rodinný a soukromý život stěžovatele přiměřený. Upozornil, že je na své matce finančně závislý a má v České republice svou nejbližší rodinu (tedy matku a sestru) a žalovaná jejich pevný vztah bagatelizuje. Stěžovatelova matka vysvětlila, proč pobýval ve Vietnamu, a uvedla, že do budoucna již plánují žít společně. Žalovaná se nikterak nezabývala ani stěžovatelovým zdravotním stavem a neprokázala, že má v případě nutnosti vycestování v zemi původu zázemí.

[7] Krajský soud se přiklonil k názoru žalované, že byl skutkový stav zjištěn dostatečně a bylo postaveno najisto, že stěžovatel v České republice nepobýval mezi lety 2012 a 2016. Poukázal na to, že správní orgány založily tento závěr jak na důkazech doložených matkou stěžovatele (čestné prohlášení, lékařské zprávy z Vietnamu), tak i na důkazech, které si samy dožádaly (zprávy Městského úřadu Bílina a Základní školy Bílina). O správnosti závěru, že byl stěžovatel alespoň od roku 2012 do roku 2016 ve Vietnamu, svědčí i skutečnost, že byl na základě svých znalostí zařazen do 5. třídy, a zřejmě tedy 4 roky do školy docházel, nikoliv však v České republice. Závěr o účelovosti tvrzení matky stěžovatele, která po zahájení řízení o zrušení trvalého pobytu tvrdila, že stěžovatel je ve Vietnamu od roku 2014, resp. že si rok jeho odjezdu nepamatuje, považoval krajský soud v kontextu ostatních důkazů za logický a správný.

[8] Co se týče přiměřenosti zásahu do stěžovatelova práva na rodinný a soukromý život, krajský soud taktéž přisvědčil názoru žalované. Upozornil, že ani žalovaná nezpochybňovala, že má stěžovatel určité vazby na Českou republiku, ovšem ty jsou oslabeny jeho dlouholetým pobytem ve Vietnamu. Na zemi původu má zjevně pevnější vazby vzhledem k tomu, že tam dobrovolně pobýval po dobu čtyř let a také tam chodil do školy. Naproti tomu v České republice začal chodit do školy teprve k 30. 5. 2016, tedy po zahájení řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu, od své matky se dobrovolně odloučil na dobu mezi lety 2012 a 2016 a ani předtím, dokud byl v České republice, po delší dobu se svou matkou nežil. Podle krajského soudu tak je zřejmé, že případné odloučení jsou oba schopni překonat. Zdůraznil, že rozhodnutí neodporuje ani mezinárodním závazkům České republiky zakotveným v Úmluvě o právech dítěte ohledně respektování práva dítěte na zachování rodinných vazeb a práva na péči poskytovanou rodiči, neboť se jedná pouze o zrušení povolení k trvalému pobytu, a tudíž stěžovateli není zabráněno ve styku s matkou (resp. otcem, pokud by byl kontakt s ním obnoven). Z tvrzení stěžovatele

ani nevyplynulo, že by nebylo možné společné soužití rodiny v zemi původu. Navíc není vyloučeno, aby stěžovatel získal nižší stupeň pobytového oprávnění.

[9] Krajský soud žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

III. Kasační stížnost, vyjádření žalované a replika stěžovatele

[10] Stěžovatel v kasační stížnosti především namítal, že je rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný. Opomněl totiž vypořádat námitku nesprávně zjištěné doby pobytu a studia stěžovatele na území České republiky. Krajský soud se nezabýval tím, že žalovaná při posuzování přiměřenosti zásahu do rodinného života stěžovatele nezohlednila, že stěžovatel od května 2016 v České republice plní školní docházku. Právě školní docházka je přitom v životě nezletilé osoby zásadní. Stěžovatel též namítal, že správní spis obsahuje několik obdobně věrohodných, byť obsahově rozdílných výpovědí stěžovatelovy matky, ale správní orgány účelově vyvozovaly závěry jen z některých z nich a jiné označily za účelové nebo nedůvěryhodné. Krajský soud se v reakci na tuto námitku pouze přiklonil k závěrům správních orgánů a podpůrně argumentoval vyzněním jednotlivých výpovědí vzhledem k postupujícímu řízení. Takové povrchní vypořádání žalobních námitek podle stěžovatele nenaplnuje přezkumný standard správního soudnictví.

[11] Dále stěžovatel odkázal na nastíněné nedostatky při posouzení přiměřenosti dopadu rozhodnutí do rodinného a soukromého života stěžovatele. Dítě může být odděleno od rodičů proti jejich vůli pouze v zájmu dítěte a jen rozhodnutím soudu na základě zákona. Správní orgány i krajský soud naprosto nesprávně posoudily zájmy nezletilého stěžovatele. Ten odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2017, č. j. 1 Azs 376/2017 - 26, ze kterého dovodil, že zrušení platnosti jeho povolení k trvalému pobytu představuje též zásah do práv jeho rodiny, tedy jeho zletilé sestry a matky. Nadto má jeho sestra na území České republiky též platné povolení k trvalému pobytu, a nelze tak po ní požadovat, aby z území České republiky vycestovala. Krajský soud se faktickými vazbami rodinných členů stěžovatele na Vietnam nezaobíral a vycházel pouze z toho, že vzhledem k jejich státní příslušnosti vycestování nemůže být zásahem do jejich soukromého života. Stěžovatelova matka přitom svou činností v České republice ekonomicky zajišťuje celou rodinu včetně vzdálenějších rodinných příslušníků žijících ve Vietnamu. Otázka přiměřenosti tedy nebyla správně posouzena.

[12] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti vyjádřila názor, že byl skutkový stav zjištěn dostatečně a bylo postaveno najisto, že stěžovatel na území České republiky nepobýval déle než dva po sobě jdoucí roky. Stěžovatel byl podle svých znalostí dne 30. 5. 2016 zařazen v České republice do páté třídy základní školy, je zcela logické, že předešlé 4 ročníky musel absolvovat ve Vietnamu. Tento závěr koresponduje také s čestným prohlášením jeho matky, podle kterého měl být ve Vietnamu od roku 2012. V podrobnostech žalovaná odkázala na obsah napadeného rozsudku a svého rozhodnutí.

[13] Stěžovatel v replice konstatoval, že žalovaná opakuje základní východiska své argumentace. Poukázal na to, že pokud byl stěžovatel v roce 2016 zařazen do 5. ročníku, logicky nemohl přeskočit 4 ročníky povinné školní docházky, aniž by byl dostatečně a dlouhodobě integrován, a to jak kulturně a společensky, tak zejména jazykově.

pokračování

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je zastoupen advokátem v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti, a dospěl k následujícímu závěru.

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Podle platné právní úpravy správní orgán I. stupně „rozhodnutím zruší povolení k trvalému pobytu, jestliže držitel tohoto povolení nepobývá na území po dobu delší než 2 po sobě jdoucí roky, za podmínky, že rozhodnutí bude přiměřené z hlediska zásahu do jeho soukromého nebo rodinného života“ (§ 87l odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců]. Stěžovatel napadá splnění obou z uvedených podmínek, neboť v zásadě tvrdí, že pobýval mimo území České republiky po dobu kratší než dva roky a rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu nepřiměřeně zasahuje do jeho práva na soukromý a rodinný život. Především však stěžovatel tvrdí, že je napadený rozsudek nepřezkoumatelný, neboť se nevypořádal dostatečně se všemi jeho námitkami.

[17] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval stěžovatelem namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku. Nepřezkoumatelnost představuje tak závažnou vadu rozhodnutí, že by se jí Nejvyšší správní soud musel zabývat i v případě, že by ji stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu je totiž možný pouze za předpokladu, že napadené rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

[18] Veškerá výše uvedená kritéria napadený rozsudek krajského soudu splňuje. Jedná se o srozumitelné a odůvodněné rozhodnutí. Z jeho obsahu je jasné, jaké otázky – v návaznosti na žalobní body – krajský soud považoval za rozhodné, a vzájemná souvislost jednotlivých úvah, jakož i nosné důvody (*ratio decidendi*), které v napadeném rozsudku vyslovil, jsou zřetelné. Je na krajském soudu, aby žalobní body vypořádal, logicky odůvodnil a relevantně argumentoval s uvedením skutkových a právních důvodů, což se v projednávaném případě stalo.

[19] Stěžovatel uvádí, že se krajský soud nezabýval jeho námitkou nesprávně zjištěné doby pobytu a studia stěžovatele na území České republiky. Nejvyšší správní soud konstatuje, že žaloba byla v tomto směru zcela obecná; bylo v ní pouze uvedeno, že odvolání obsahovalo řadu důvodných námitek, a tím pádem bylo rozhodnutí žalované nezákonné pro rozpor s § 89 odst. 2 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a že tyto námitky „přirozeně“ tvoří základ pro žalobní námitky. Vzhledem k tomu, že takto vznesená žalobní námitka byla zcela nekonkrétní, krajský soud ji vypořádal obdobně obecným způsobem v bodě 30 svého rozhodnutí s tím, že žádné pochybení v postupu správních orgánů neshledal. V tomto ohledu tedy není krajskému soudu co vytknout.

[20] Obdobný závěr platí i pro stěžovatelův argument, že krajský soud nevypořádal jeho námitku, že správní orgány při posuzování přiměřenosti zásahu do stěžovatelova rodinného a soukromého života nepřihlédly k tomu, že stěžovatel na území České republiky chodí do školy. V žalobě přitom stěžovatel v tomto ohledu pouze uvedl, že se žalovaná dostatečně nezabývala skutečností, že stěžovatel v České republice studuje. Na základě takto obecně formulované námitky nelze očekávat, že bude krajský soud vést podrobnou polemiku o tom, jak detailně se měla žalovaná touto skutečností zabývat. Krajský soud tedy námitku vypořádal dostatečně, když v rekapitulaci názoru žalované uvedl, že nezpochybňovala, že má stěžovatel na území České republiky určité vazby a mj. zde od května roku 2016 dochází do školy (bod 21 napadeného rozsudku), a následně školní docházku stěžovatele zahrnul do své vlastní úvahy (srov. bod 24 napadeného rozsudku).

[21] Stejně tak krajskému soudu není z hlediska přezkoumatelnosti co vytknout ohledně toho, jak hodnotil správními orgány zjištěný skutkový stav. Stěžovatele je třeba upozornit, že jak správní, tak soudní řízení je ovládáno zásadou volného hodnocení důkazů. Provedeným důkazům správní orgány i soudy přiřazují hodnotu závažnosti a pravdivosti dle svého uvážení, které však musí též přezkoumatelným způsobem vyložit. Je především na správních orgánech, aby náležitě hodnotily provedené důkazy, a to včetně posouzení, zda jsou pro odpovídající zjištění skutkového stavu dostačující. Na soudu ve správním soudnictví pak je, aby se zřetelem na žalobní body posoudil, zda důkazy provedené ve správním řízení jsou postačující a zda jejich hodnocení je v souladu především s § 3, § 50 a násl. správního řádu, tj. zda hodnocení odpovídá zásadám logiky a zda skutkové závěry mají oporu v provedených důkazech. Teprve v případě zjištění podstatného nedostatku v důkazním řízení resp. v hodnocení důkazů, přichází především v úvahu, aby krajský soud napadené rozhodnutí správního orgánu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; pokud to považuje za vhodné, může i sám zopakovat nebo doplnit důkazy provedené správními orgány (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2005, č. j. 2 As 42/2004 - 81, a ze dne 28. 3. 2007, č. j. 1 As 32/2006 - 99, č. 1275/2007 Sb. NSS). Z povahy věci při přezkumu hodnocení provedených důkazů soud ověří logiku úvahy správních orgánů a neshledá-li v ní žádné pochybení, nelze požadovat, aby představil novou rozsáhlou argumentaci stran správnosti závěrů dovozených z důkazů; rozsudek krajského soudu je tedy i v tomto ohledu přezkoumatelný.

[22] Nejvyšší správní soud následně posoudil, zda byl závěr krajského soudu a správních orgánů o tom, že stěžovatel dle ve spisu obsažených důkazů nepobýval na území České republiky déle než dva po sobě jdoucí roky, věcně správný – zda je tedy splněna první z podmínek pro zrušení povolení k trvalému pobytu. Správní orgán I. stupně označil za nevěrohodné tvrzení stěžovatelovy matky, že stěžovatel vycestoval z České republiky teprve v roce 2014. Nepravdivost tohoto tvrzení je v kontextu ostatních zjištění zcela zřejmá: stěžovatelova matka sama v čestném prohlášení ze dne 1. 2. 2016 uvedla, že stěžovatel pobývá od roku 2012 ve Vietnamu, přičemž si zjevně neuvědomila, jaké důsledky tato skutečnost může mít. Závěr správních orgánů i krajského soudu, že se stěžovatelova matka snažila pro stěžovatele nepříznivý výsledek zvrátit při podání svědecké výpovědi, kdy již věděla, že jeho povolení k trvalému pobytu může být kvůli této skutečnosti zrušeno, a uvedla proto jako přibližný čas vycestování z České republiky rok 2014, je zcela logický.

pokračování

[23] Nejedná se o selektivní hodnocení důkazů, jak se domnívá stěžovatel – tento úsudek je podpořen i ostatními zjištěnými skutečnostmi, které jeho správnosti nasvědčují a které správní orgány (potažmo krajský soud) uvedly: stěžovatel byl na základě svých znalostí zařazen do páté třídy, přičemž v České republice před dnem 30. 5. 2016 nikdy do školy nechodil, jak vyplývá ze zprávy Městského úřadu Bílina, odboru sociálních věcí a zdravotnictví, a zprávy Základní školy Bílina, do které začal chodit dne 30. 5. 2016. Ani stěžovatelovo tvrzení, že je logické, že pro zařazení do 5. třídy musel být stěžovatel integrován, a to jak kulturně a společensky, tak zejména jazykově, na výše uvedeném nic nemění. Správní orgány nepopíraly, že stěžovatel do svých osmi let mohl žít v České republice, a mohl tedy nabýt dostatečných jazykových znalostí předtím, než Českou republiku v roce 2012 opustil. Vzhledem k tomu, že byl stěžovatel zařazen do 5. třídy primárně na základě svých znalostí, tedy nikoliv na základě svých kulturních a sociálních vazeb, může jeho zařazení do 5. třídy základní školy jen stěží vypovídat o jeho kulturní a sociální integraci v úrovni, které by nebylo možné dosáhnout bez předešlého nepřetržitého pobytu v České republice alespoň po dobu dvou let, jak tvrdí stěžovatel.

[24] Je sice pravda, že správní orgán v řízení zahájeném *ex officio* zjišťuje veškeré důkazy, a to jak ve prospěch účastníka řízení, tak v jeho neprospěch [§ 50 odst. 2 správního řádu], aby byl v souladu se zásadou materiální pravdy dostatečně zjištěn skutkový stav (§ 3 správního řádu), na druhou stranu však má účastník řízení povinnost poskytnout správnímu orgánu součinnost při opatřování podkladů (§ 50 odst. 3 správního řádu) a především má povinnost označovat důkazy na podporu svých tvrzení (§ 52 správního řádu). V posuzované věci byla pozice správních orgánů navíc ztížena tím, že prokazovaly neurčitou negativní skutečnost, že stěžovatel na území České republiky nepobýval po dva po sobě jdoucí roky. Přitom právě takové skutečnosti lze prokazovat pouze pomocí řady nepřímých důkazů ve vzájemném kontextu – právě takovým způsobem také správní orgány postupovaly a nashromáždily dostatek důkazů, které ve vzájemných souvislostech prokazují, že stěžovatel alespoň po dobu dvou let na území České republiky nepobýval. Za takové situace bylo na stěžovateli, aby svými tvrzeními a návrhy důkazů vyvrátil, že správní orgány zjistily skutkový stav správně. Pokud by totiž skutečně mezi lety 2012 a 2014 stěžovatel stále pobýval na území České republiky, zajisté by pro něj bylo snadné o tom zajistit důkazy (např. doklady o lékařských prohlídkách, o školní docházce a jejích výsledcích anebo svědeckými výpověďmi jeho známých). Stěžovatel se však omezuje pouze na opakované zpochybňování dostatečnosti zjištěného skutkového stavu správními orgány. Volba této procesní strategie již jen dokresluje posuzovanou situaci a v kontextu zjištěných důkazů a dosavadního řízení hovoří spíše ve prospěch závěrů správních orgánů a krajského soudu, že stěžovatel na území České republiky nepobýval přinejmenším mezi lety 2012 a 2016.

[25] K tomu je třeba ještě doplnit, že stěžovatel předložil potvrzení o lékařských prohlídkách z let 2015 a 2016, které pojednávají o kontrolách srdce, nikoliv o zákroku bezprostředně po nehodě, kvůli které musel stěžovatel podle tvrzení jeho matky zůstat ve Vietnamu. Pokud by však k tvrzené nehodě skutečně došlo v roce 2014 nebo později, stěžovatel by zajisté mohl předložit odpovídající lékařskou zprávu; neučinil-li tak, ačkoliv jiné lékařské zprávy předložil, sám tím zpochybňuje tvrzení své matky, že do Vietnamu vycestoval v roce 2014 a musel tam zůstat kvůli nehodě a následné léčbě.

[26] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud konstatuje, že námitka stěžovatele ohledně zjištěného skutkového stavu a splnění první z podmínek pro zrušení jeho povolení k trvalému pobytu není důvodná.

[27] Následně Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení, zda byla naplněna i druhá z podmínek pro zrušení trvalého pobytu – a to podmínka přiměřenosti dopadů rozhodnutí do rodinného a soukromého života stěžovatele. V tomto ohledu stěžovatel v obecné rovině namítal, že nebyl správně posouzen nejlepší zájem stěžovatele jako dítěte a že nebyly dostatečně posouzeny faktické vazby stěžovatelových rodinných příslušníků na Vietnam.

[28] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že při vydání povolení k trvalému pobytu je pravidelným zákonným požadavkem předchozí nepřetržitý pobyt na území České republiky po určitou dobu (zpravidla 2-5 let). Důvodem je zájem České republiky na kontinuitě integračního procesu cizince do hostitelské (české) společnosti. Integrační proces je přitom komplexním a oboustranným postupem, jehož cílem je umožnit bezproblémové soužití cizince, který pochází z odlišného sociálního a kulturního prostředí, a hostitelské společnosti. Jednoduše řečeno, cílem integračního procesu je naučit cizince a společnost, do níž je integrován, pokojně vzájemně vycházet. Je evidentní, že je tento proces pozvolnou a dlouhodobou záležitostí vyžadující intenzivní kontakt mezi cizincem a hostitelskou společností, který pokračuje i po vydání povolení k trvalému pobytu. Právě proto se požadavek na nepřetržitost pobytu na území České republiky zrcadlí též v podmínkách pro zrušení povolení k trvalému pobytu [srov. § 77 odst. 1 písm. c) a d) nebo v nyní souzené věci aplikovaný § 87l odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců] – cizinec dlouho trvajícím pobytem v jiném státě svůj úspěšný integrační proces v České republice v podstatě znemožní.

[29] Ačkoliv je nutno posuzovat zvlášť podmínku nepřetržitého pobytu po dobu alespoň 2 let mimo území České republiky a přiměřenost dopadu zrušení povolení k trvalému pobytu do soukromého a rodinného života cizince, nelze ignorovat jejich vzájemnou provázanost. Pokud totiž cizinec na dva roky opustí Českou republiku, přeruší tím svou integraci v české společnosti a zároveň tím zpravidla přetrhá nebo výrazným způsobem oslabí své sociální vazby, a to včetně vazeb k rodinným příslušníkům, kteří na území České republiky žijí. Pokud tedy cizinec dobrovolně žije dlouhodobě v zahraničí a neudrhuje při tom kontakty s rodinou v České republice, jen stěží může následné rozhodnutí o zrušení jeho povolení k trvalému pobytu nepřiměřeně zasahovat do jeho rodinného života. Nejvyšší správní soud však nevylučuje, že může být udržován kontakt s rodinou i na dálku například prostřednictvím internetu nebo telefonických hovorů, pokud je takový kontakt skutečně častý a pravidelný.

[30] Při posuzování přiměřenosti musí být též brán zřetel na nejlepší zájem dítěte. Podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte (č. 104/1991 Sb.) „[z]ájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány“. Potřebu zohledňování nejlepšího zájmu dítěte zdůraznil ve svém nedávném nálezu také Ústavní soud, když uvedl, že jeho vážení musí být materiálně obsaženo v odůvodnění daného rozhodnutí; není-li ovšem rozhodováno přímo o právech či povinnostech dítěte právě jakožto dítěte (typicky při řízení o péči o dítě a o styku s ním), může nad zájmem dítěte převážet mj. dostatečně významný veřejný zájem (viz náleze ze dne 14. 4. 2020,

pokračování

sp. zn. IV. ÚS 950/19). O významu nejlepšího zájmu dítěte též vypovídá, že má být středobodem úvah při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka občana EU, a to i v případě, že se rozhoduje o povolení příbuzného dítěte, nikoliv dítěte samotného; na druhou stranu však nejlepší zájem dítěte neznamená, že je třeba přijmout všechny děti, kterým by se lépe žilo v ČR (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019 – 28).

[31] Při určování nejlepšího zájmu dítěte a při stanovení jeho váhy v daném případě je třeba vycházet z faktického stavu konkrétní věci. Především je tedy třeba zjistit skutečnou intenzitu vztahů mezi dítětem a ostatními rodinnými příslušníky, případně zda vůbec s rodinnými příslušníky dítě udržuje kontakt. Právě okolnosti posuzovaného případu však zájem stěžovatele na setrvání s rodinou pobývajícím na území České republiky výrazně oslabují.

[32] Na území České republiky žili v době rozhodování tři stěžovateli nejblíže příbuzní, a to jeho matka, otec a zletilá sestra. Otec se stěžovatelem v kontaktu dle jeho tvrzení dlouhodobě nebyl navzdory tomu, že bylo stěžovateli vydáno povolení k trvalému pobytu jako rodinnému příslušníka otce coby občana České republiky, a napadeným rozhodnutím tedy jejich vztah narušen být nemůže. Stěžovatelova sestra v době rozhodování žalované s matkou nežila (bydlela a pracovala v Praze) a nic nenásvědčuje tomu, že by se stěžovatelem udržovala jakýkoliv kontakt. Stejně tak od své matky se stěžovatel dobrovolně odloučil na dobu zhruba 4 let, když vycestoval do země původu, aby tam žil se svými příbuznými a získal základní vzdělání. Z její svědecké výpovědi navíc vyplývá, že ani před jeho vycestováním do Vietnamu spolu dlouhodobě nežili – uvedla totiž, že v roce 2011 stěžovatele nezapsala k povinné školní docházce, neboť tou dobou pobýval u svého strýce, přičemž nevěděla, jak dlouho tento stav trval, a stejně tak ani nevěděla, kdy její syn do České republiky přicestoval. Stěžovatel netvrdí ani nedokládá, že by po dobu svého pobytu ve Vietnamu udržoval se svými rodinnými příslušníky z České republiky častý a pravidelný kontakt. Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že sice lze předpokládat blízký vztah stěžovatele ke strýci, u něhož žil před svým odjezdem do Vietnamu, nicméně v tomto ohledu stěžovatel v kasační stížnosti nic netvrdí a ani ze správního spisu nic bližšího nevyplývá.

[33] Ústavní soud ve výše citovaném nálezu sp. zn. IV. ÚS 950/19 uvedl jako některé z faktorů významných pro určení váhy zájmu dítěte na běžný styk s rodičem míru péče rodiče o dítě, míru faktické závislosti dítěte na rodiči a hloubku emočního vztahu dítěte k rodiči (Ústavní soud sice uvedl, že tato kritéria mohou vést k neuložení nepodmíněného trestu svobody rodiči dítěte, nicméně *mutatis mutandis* je lze použít i na nyní posuzovaný případ, neboť se též jedná o rozhodnutí, v jehož důsledku může být dítěti omezen jeho styk s rodičem). Za popsané situace je zřejmé, že stěžovatel dlouhodobě nebyl v péči své matky, neboť po značnou část svého života byl dobrovolně v péči jiných příbuzných. Stěžovateli bylo v době rozhodnutí žalované 12 let, a lze tedy předpokládat, že míra jeho faktické závislosti na jiných osobách byla poměrně vysoká, nicméně znovu je třeba připomenout, že se o něj dlouhodobě starali příbuzní žijící ve Vietnamu, a nikoliv matka. K hloubce emočního vztahu stěžovatele k jeho matce lze uvést, že vzhledem k jejich přechodnému dobrovolnému čtyřletému odloučení (nadto ve věku, kdy byl méně samostatný a více závislý na péči dospělých osob) lze očekávat, že další případné odloučení budou schopni překonat. Nadto se stěžovatel vrátil do České republiky krátce po zahájení

řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu – jeví se tak jako pravděpodobné, že k jeho návratu došlo se záměrem zachovat pobytový status spíše než z důvodu obnovení styku s matkou či sestrou.

[34] Ani jiné sociální a kulturní vazby stěžovatele na Českou republiku nebyly nikterak silné. Zpět do Vietnamu vycestoval v útlém věku a v České republice přede dnem 30. 5. 2016 ani nechodil do školy, míra jeho integrace v době rozhodování žalované tedy byla velmi nízká. Naopak stěžovatelovy sociální a kulturní vazby na Vietnam byly v tuto dobu beze sporu silnější, neboť tam docházel do školy po dobu zhruba 4 let a starali se o něj jeho příbuzní, přičemž nic nenasvědčovalo tomu, že by v případě návratu do Vietnamu měla být situace významně jiná.

[35] Zrušení povolení k trvalému pobytu ani nepředstavuje nepřekonatelnou překážku, pro kterou by nebylo možno udržovat kontakt mezi stěžovatelem a jeho rodinou pobývajících na území České republiky – stěžovatel může získat jiné pobytové oprávnění, přičemž v takovém případě by do země původu vycestovat nemusel; vycestuje-li do země původu, ostatní rodinní příslušníci jej mohou následovat. V posuzovaném případě totiž není zřejmá existence nepřekonatelné překážky k rodinnému či soukromému životu v zemi původu. Stěžovatel sice uvádí, že jeho matka svou prací finančně zajišťuje širší rodinu ve Vietnamu, nicméně toto tvrzení nijak nedokládá a ani věrohodným způsobem nevysvětluje, proč by nemohla zajistit dostatečný příjem v zemi původu. Stejně tak pokud ve Vietnamu žijí příbuzní stěžovatele, kterým jeho matka důvěřuje natolik, že jim svěřila na dlouhou dobu do péče svého syna, jen stěží lze uvěřit, že by v případě návratu do vlasti zde neměla dostatečné sociální a kulturní vazby, jak se snaží stěžovatel sugerovat. Není tedy zřejmé, proč by nemohl být stěžovatel následován svou matkou do země původu, pokud by byl nucen vycestovat. Obdobné závěry lze vztáhnout i na stěžovatelovu sestru, neboť rozhodnutí (ne)následovat stěžovatele do země původu by bylo pouze na její vůli.

[36] Lze tedy shrnout, že na jedné straně stojí veřejný zájem na kontinuitě integračního procesu a na straně druhé stojí zájem stěžovatele na soužití s matkou (případně též sestrou), který je však značně oslaben, a to především předchozím dobrovolným odloučením (jak po dobu stěžovatelova pobytu ve Vietnamu, tak po dobu jeho předchozího pobytu u strýce), délkou tohoto odloučení a celkově velmi slabými vazbami na Českou republiku v kontrastu se silnými vazbami na zemi původu. Zdejší soud zde znovu zdůrazňuje, že vzhledem k okolnostem stěžovatelova návratu do České republiky se jeví jako pravděpodobný důvod návratu snaha o zachování platného pobytového statusu, a nikoliv snaha o obnovení styku s matkou, a dále že stěžovatelova matka při podání svědecké výpovědi o stěžovateli neměla ani základní informace – nevěděla, kdy přicestoval do České republiky, v době, kdy měl nastoupit k povinné školní docházce, měl bydlet u strýce, ale nevěděla, jak dlouho takový stav trval. Tyto skutečnosti vypovídají o povaze a síle vazeb stěžovatele a jeho matky. Na druhou stranu kontinuita je pro úspěch samotného integračního procesu podstatná a zájmu na tom, aby byl trvalý pobyt povolen jen osobám, které úspěšný integrační proces svým jednáním umožňují, nelze *a priori* přikládat nízkou váhu; v posuzovaném případě ani není přítomen žádný aspekt, který by váhu tohoto veřejného zájmu snižoval. Z uvedeného plyne, že stěžovatelův zájem na soužití s rodinou v České republice byl oslaben natolik, že nemohl převážit nad zájmem na kontinuitě integračního procesu cizince, který byl v případě stěžovatele jeho vlastním jednáním významně narušen.

pokračování

[37] Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatel nepředstavil žádnou přesvědčivou argumentaci, proč by neměl obstát závěr krajského soudu, že zásah do rodinného a soukromého života představovaný zrušením povolení k trvalému pobytu je v daném případě přiměřený. I tato námitka je tedy nedůvodná.

[38] Závěrem, již jen jako *obiter dictum*, Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem upozorňuje, že v případě stěžovatele přichází v úvahu získání nižšího stupně pobytového oprávnění. Stěžovatel mohl na území České republiky do vydání tohoto rozsudku oprávněně pobývat – krajský soud usnesením ze dne 28. 3. 2017, č. j. 15 A 62/2017 - 21, přiznal žalobě odkladný účinek a kasační stížnosti byl též přiznán odkladný účinek usnesením ze dne 26. 3. 2020, č. j. 5 Azs 11/2020 - 47. Během posledních několika let tak mohl stěžovatel s matkou žít a být s ní v každodenním kontaktu, a nelze proto vyloučit, že jejich vztah je v době rozhodnutí zdejšího soudu odlišný od doby, kdy rozhodovala žalovaná; pro účely rozhodování v posuzované věci však soud vycházel ze skutkového stavu právě ke dni rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.); nemohl tedy k případnému vývoji ve vztahu stěžovatele a jeho matky přihlídnout. Nicméně případný vývoj v jejich vztahu by mohl být relevantní v řízení ve věci povolení nižšího pobytového oprávnění. Stěžovatelova matka na území České republiky pobývala na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání, a ve stěžovatelově případě by tak přicházelo v úvahu především povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny dle § 42a zákona o pobytu cizinců.

V. Závěr a náklady řízení

[39] Ve světle všech shora uvedených skutečností Nejvyšší správní soud konstatuje, že neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 větou poslední s. ř. s. zamítl.

[40] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Žalované, které by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí podle obsahu spisu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 19. února 2021

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu